

Redactioneel

Van het bestuur

Koning winter lijkt nu echt het stokje aan de lente te hebben overgegeven.

Zingende merels, de eerste grutto's weer terug, het begint te kriebelen....

Bijzonder aandacht voor de jaarlijkse aftrap van de nieuwe activiteiten, de terugblik op het voorbije jaar, ook financieel. Kom maandag 29 maart naar de ALV; gezellig, leerzaam en voor nieuwe inspiratie. En vergeet zeker de fotowedstrijd van 2010 niet. Deze vindt plaats op zaterdag 27 maart vanaf 15.00u in het Natuurmuseum in Nijmegen.

Namens het bestuur, Laurens Rietveld

Van de redactie

Ziehier nummer 1 van de Mourik in 2010. Wederom bommetje vol met korte en lange verhalen van dichtbij en van verder weg. Deze Mourik is een beetje bijzonder omdat twee nauwbetrokkenen bij de Mourik ons gaan verlaten. Menno, sinds eind vorig jaar vader van een wolk van een zoon, Quint geheten, heeft aangegeven te stoppen met zijn redactiewerk. Namens de achterblijvers, Sjak en mij veel dank voor je waardevolle input. De andere die veel met de Mourik te maken heeft, is Remco, maar dan als schrijver. Meer dan 14 maal wist hij de redactie te verblijden met 12 pagina's propvol woorden die samen het waarnemingenoverzicht vormden. Als je tegen hem had gezegd, schrijf maar 20 pagina's dan had ie daar ook zijn hand niet voor om gedraaid. Enfin, hij dus, gaat weer echt leuke dingen doen en dat betekent dag en nacht vogelen. En dat blijft er geen tijd meer over voor een overzicht op papier. Remco, ook jij veel dank voor het vele en vooral goede werk voor de Mourik.

Voor beide 'functies' zoeken we naar nieuw bloed. Heb je zin om mee te denken over invulling van de Mourik, of lijkt het je leuk om het waarnemingenoverzicht samen te stellen, meld je dan aan. Mag ook anoniem...

Veel voorjaarsplezier!

Namens de redactie, Harvey van Diek

Sluitingsdatum kopij volgende Mourik: 15 juni 2010

**Maandag 29 maart 2010 - Algemene Ledenvergadering
Wijkcentrum Burghardt, Burghardt v/d Berghstraat 114, Nijmegen
Aanvang 20.00 uur**

Tellen in Tarifa

Marcel Bingley, bingley@xs4all.nl

Bus 150 stopt op een warme maandagmiddag in september voor de Albergue Juvenil, oftewel jeugdherberg, op een miniem uitvoegstrookje langs de altijd drukke weg tussen Tarifa en Algeciras. Snel de rugzak uitgeladen; gelukkig kan ik binnen enkele minuten de gevaarlijke weg oversteken. Ik ben er.

Voorgeschiedenis

In het najaar van 2007 bezoek ik voor het eerst Tarifa, het zuidelijkste puntje van Spanje, waar de Straat van Gibraltar op zijn smalst is, namelijk 14 kilometer. Daarom dé plek waar (roof)vogels die het moeten hebben van hun zweefvermogen graag oversteken. Dagen waarin ruim tienduizend roofvogels en ooievaars oversteken zijn geen uitzondering. Enige regelmatige spelbreker is de wind, die er zeer stevig en aanhoudend kan zijn. Tarifa is dan ook een zeer gewilde plaats voor 'kitesurfers' én windmolenparken, die dominant in het landschap aanwezig zijn.

Die wind houdt de vogels ook dicht bij de grond bij mijn eerste bezoek, waardoor ik groepjes Zwarte Ooievaar, Zwarte Wouw, Wespendif en Slangenarend op vrijwel ooghoogte zie langskomen. Ik ben meteen verkocht en neem me voor om thuis op internet te gaan zoeken naar de organisatie die ik aan het werk zie op de telposten, die ik dan bezoek. Dat blijkt MIGRES (*La Fundación Migres*) te zijn, die al jaren met vrijwilligers werkt om de vogeltrek in het gebied te monitoren. Mijn besluit staat snel vast, maar het realiseren ervan duurt wat langer. Uiteindelijk is het met mijn werkgever te regelen en na wat hindernissen met Spaanse inschrijfformulieren, maar goede en snelle assistentie van het Migres kantoor, krijg ik eind mei in de Wierschuur op Terschelling een verlossend mailtje: ik mag komen in de eerste helft van oktober. Inwendig roep ik yes!.

Start

Ik ben de eerste van de groep vrijwilligers die aankomt. Rond zevenen komt Rafa, een Migres medewerker, me verwelkomen en schetst hij me kort het programma voor de komende tijd. Er hebben wat mensen gemeld dat ze later komen, maar ook hij is

verbaasd over de beperkte opkomst tot dan toe (ik dus!). Ik klets wat met de mensen van de groep voor ons, die met hun laatste teldagen bezig zijn en duik vroeg mijn bed in.

Gelukkig blijkt de volgende morgen dat de opkomst inmiddels een stuk beter is: van de 12 vrijwilligers, die de komende twee weken aan de slag gaan, zijn er inmiddels zeven gearriveerd. Twee fanatiekelingen uit de huidige groep knopen er nog een ronde aan vast en enkele mensen hebben aangegeven dat ze een dag later komen.

Ons programma begint, na het ontbijt om acht uur, met een dagje in de schoolbanken. De eerste presentatie gaat over de organisatie Migres: het ontstaan, de organisatiestructuur, doelstellingen, sponsors etc. Dan is het tijd voor een lichte maaltijd: een broodje (bocadillo). We vervolgen met een voordracht over de verschillende teltechnieken en doortrekpatronen voor de zweeftrekkers, zangvogels en zeevogels.

Tijd voor lunch, een uitgebreide warme maaltijd (eten zal een belangrijke component vormen van de komende twee weken...). We besluiten met een identificatieles. Hierin blijken de verschillen in ervaring met vogels kijken: er zijn complete beginners (er zijn enkele mensen die geen kijker bij zich hebben!) tot zeer ervaren rotten. Het overgrote deel is student en Spaans, de enige andere buitenlander is een Visarend-onderzoeker uit Engeland (een fanatieke en uitmuntende vogelaar). Bij het afsluitende testje kleun ik af en toe goed mis...

Isla de Tarifa, zeetrekpost, 12 okt 2009.

Foto: Marcel Bingley

Trafico

Migres telt in deze periode op drie posten: Trafico, Cazalla en Algarobbo. Deze posten zijn na een vooronderzoek van jaren geselecteerd als beste plekken om de zweefvliegers te observeren. Trafico en Cazalla (op enige kilometers afstand van elkaar) liggen vrij dicht bij de zee en je kunt vogels dus zien oversteken. Algarobbo ligt verder oostelijker en landinwaarts en de Strait is er niet te zien, waardoor je niet kunt constateren of een vogel daadwerkelijk oversteekt. Trafico is de enige post waar ook

zangvogels worden geteld, en ik heb het vermoeden dat ik daarom op de eerste dag juist daar geplaatst wordt. De bemensing bestaat uit een veldwerker van Migres en drie vrijwilligers. Onmiddellijk word ik geconfronteerd met het specifieke karakter van de telposten in deze regio: grote groepen zwaluwen (Boer, Huis en Roodstuit) komen van alle kanten aanvliegen, blijven soms even hangen en vervolgen dan hun weg. Bij minder gunstige weers- of windomstandigheden twijfelen vogels namelijk of ze zullen oversteken en volgen de kust wat, pleisteren of foerageren een tijdje op een plek om dan soms te besluiten de sprong naar Afrika toch te wagen. Het duizelt me, maar de handteller van Javi, de Migresmedewerker, klikt geruststellend. Ik voer zijn aantallen op de PDA in (200 HirDau N-S, 50 DelUrb NW-SE etc. : de codes die gebruikt worden zijn gelukkig met wat kennis van de wetenschappelijke vogelnamen redelijk te onthouden...). Men noemt het een rustige roofvogeldag, we tellen er zo'n 450, met als hoogtepunten een groep van bijna 100 Zwarte Wouwen, een tiental Kleine Torenvalken en een Arendbuizerd. Twintig roofvogelsoorten worden genoteerd: rustig is duidelijk een relatief begrip...

Straat

Is de Straat van Gibraltar een hindernis voor de vogels die Afrika willen bereiken, voor veel diersoorten is het ook echt een straat: zeevogels passeren hier bij hun migratie in en uit de Middellandse Zee. Maar ook zoogdieren gebruiken deze passage: regelmatig worden er exemplaren gezien van een achttal dolfin- en walvissoorten. We hebben het geluk ook deze trek te mogen meemaken: omdat we op het einde zitten van de roofvogeltrek wordt een begin gemaakt met het programma dat zeevogels telt én we krijgen een gratis kaartje om mee te gaan met één van de boten waarmee op zoek gegaan wordt naar dolfinen en walvissen.

Dat boottochtje maak ik halverwege mijn verblijf en het blijkt het meest succesvolle tripje tijdens deze periode: naast tientallen Tuimelaars zien we een familie van maar liefst acht Orka's! Thuisgekomen begrijp ik dat dit een zeer bijzondere waarneming is. Mijn metgezel, die zwaar had lopen twijfelen of ie wel mee zou gaan, glimlacht van oor tot oor.

Straat van Gibraltar, Orka (vrouw en kalf), 6 okt. 2009.

Foto: Marcel Bingley

De waargenomen zeevogeltrek beperkt zich voornamelijk tot drie soorten: de Scopoli's Pijlstormvogel, de Vale Pijlstormvogel en de ons welbekende Jan-van-Gent. Af en toe worden zeldzamere soorten gezien zoals stormvogeltjes of jagers. Tijdens mijn telrondes aan zee noteer ik een Grote en Middelste Jager, maar mis helaas een Rosse Franjepoot en Bengaalse Stern. Deze telrondes worden uitgevoerd door een team van drie personen: twee tellers, die hun scoop fixeren op hetzelfde punt, waarbij de eerste roept en de tweede bevestigt, gecombineerd met een notulist. Dit alles volgens een schema tien minuten op, vijf minuten pauze, tien minuten op, vijf minuten pauze, tien minuten op, twintig minuten pauze. En dat in een ochtend- en middagdienst van ieder vijf uur.

De zeetelpost is een bijzonder schiereilandje voor Tarifa: een voormalig fort en nog steeds militair terrein en niet vrij toegankelijk. De rots waarop het fort is gebouwd barst van de fossielen en heeft verscheidene mooie hoekjes waar o.a. steltlopers graag vertoeven. Een prachtplek!

Cazalla

Cazalla is de beroemdste post, met een prachtig uitzicht over het omringende landschap. Dat heeft ook een keerzijde: het is daarom ook de drukste post, waar je niet verbaasd moet zijn als een touringcar met toeristen het krappe parkeerterreintje opdraait. Een vrijwel afgebouwd restaurant lijkt te gaan sneuvelen in de kredietcrisis. Verschillende mensen vertrouwen me deze dagen toe, dat ze vanwege die drukte een hekel hebben aan Cazalla.

Op de eerste dag dat ik er sta, gebeurt gelukkig niets van dit alles. De dag begint mistig. Er gebeurt niet veel, maar we genieten van een staartje Wespendien en langszoevende zangers als Duinpieper, zwaluwen en Grauwe Gorzen.

We kletsen wat (want wat doe je anders op een telpost als er niet veel te doen is?); John, de Britse Visarendkenner, en Rafa leren Rosa en mij de bijzonderheden van het verenkleed van enkele rovers.

Zelf zorg ik voor een leuke uitsmijter. Terwijl er al ingepakt wordt volg ik door de scoop een roofvogel, die ik niet kan thuisbrengen. Bij enkele Dwergarenden aangekomen blijkt ie duidelijker groter en lichte vlekken op de bovenzijde te hebben. Ik twijfel, maar roep toch Rafa erbij, die een blik door de scoop werpt en direct John erbij roept. Spotted Eagle, roept deze opgewonden uit en de vogel wordt uiteindelijk gedetermineerd als Schreeuwarend. Leuk, denk ik, maar dat blijkt een understatement, want ik word uitgebreid gefeliciteerd en ook als we thuiskomen krijg ik nog felicitaties... (later lees ik dat deze vogel hoogstens een handvol keren per jaar wordt gezien).

Mensen

Op een rustig moment op Trafico praat ik met Andrés. Hij heeft een coördinerende rol binnen Migres en vertelt me, in antwoord op mijn vraag naar de grote verschillen tussen

de vrijwilligers, dat ze iedere ronde proberen een gebalanceerde mix te maken van mensen met verschillende kennis en ervaring. Het is ook een belangrijke doelstelling van Migres om de bewustwording van vogeltrek te vergroten en het vrijwilligersprogramma speelt daar een belangrijke rol in. Deze aanpak heeft ook nadelen: er zijn altijd weer jongeren – de hoofdmoot van de vrijwilligers is Spaans en student- die vooral afkomen op het trendy uitgaansleven van Tarifa en ieder jaar worden er dan ook weer personen naar huis gestuurd vanwege wangedrag of niet nagekomen afspraken.

Migres geeft deze doelstelling verder vorm door meerdere activiteiten te organiseren. Zo neem ik gedurende mijn verblijf deel aan een bezoek aan een ringlocatie, moonwatching, avond/nacht excursie, excursies naar twee andere natuurgebieden, bezoek aan een vuilnisbelt –gieren!- en een lezing over de impact van de windmolens op vogelsterfte.

Algarobbo

De wat meer landinwaarts gelegen post Algarobbo vind ik qua behuizing het meest aangenaam: een mooi rond betonnen observatiepunt, waar altijd wel een plekje schaduw is te vinden. De tweede keer dat ik op deze post ben ingedeeld, maken we kennis met een andere vorm van migratie: twee Marokkanen komen water vragen en vertellen dat ze afgelopen nacht met een klein rubberbootje zijn overgestoken...

Ook hier een prachtig uitzicht rondom. Alhoewel, prachtig.., in één richting kijk je naar Algeciras, een industrieel havenstadje waar altijd een smoglaag boven de zee lijkt te hangen. Wel prachtig zijn de ruim honderd gieren die plotseling uit het niets komen opdagen omdat er blijkbaar een karkas in de buurt ligt. Er wordt, ook door de aanwezige Fransen, koortsachtig gezocht en Carmen –assistent veldwerker- roept al snel Roepel, roepel. Het kost wat moeite, maar uiteindelijk zie ook ik de kenmerken van de Rüppells Gier. De Fransen trekken een biertje open op deze waarneming. Deze uit Afrika afkomstige gierensoort wordt de afgelopen jaren steeds vaker gezien. Jonge vogels vliegen waarschijnlijk met terugkerende Vale Gieren mee naar Europa. Carmen vertelt dat er nu zo'n tien exemplaren rondhangen in Zuid-Spanje en dat het wachten is op het eerste (gemengde) broedgeval. De trek van Vale Gieren is overigens bijzonder. Jonge vogels verzamelen zich in het najaar in het gebied bij Tarifa om vandaar, zeer gepiekt, over te steken richting Afrika. Vanaf half oktober wordt er op de locatie La Hoya gepost om de rondhangende gieren te tellen, maar vooral ook om het moment van trek te kunnen waarnemen. Want áls ze gaan, kunnen er zomaar binnen enkele uren duizend in een langgerekt lint oversteken. Daarbij moet je ze wel goed volgen, want zelfs ruim halverwege de oversteek kunnen ze besluiten het toch te riskant te vinden en terug te keren. Maar, eenmaal aangekomen in Afrika, blijven ze daar twee à drie jaar, om dan terug te keren naar Europa om te broeden. En, zo hoor ik, eigenlijk is de terugkomst van de Vale Gieren in het voorjaar het allermooist...

Samenvattend

De twee weken waren uitermate intensief en zeer bijzonder. Hopelijk geeft dit verhaal daar een redelijke indruk van, en dan heb ik het niet eens gehad over de Huismussentrek, de geringde Lepelaars, de Steenuil, de plotselinge hoge doorkomst van enkele honderden Slangenarenden en legio verhalen die ik hoorde over deze bijzondere locatie.

Er worden wel eens vraagtekens gezet bij de kwaliteit van de data, maar mijn stellige indruk is dat de veldmedewerkers van Migres er goed in slagen die te bewaken. Zij blijven alert, checken de meeste waarnemingen en kennen het mogelijke gedrag van de vogels in dit gebied goed. En op joviale wijze trekken ze een eens wegzakkende teller weer bij de les... In de tweede week, als het aantal teluren wordt teruggeschroefd en Cazalla en Trafico door één veldmedewerker wordt gerund, zie ik wel dat door de ingezakte trek de scherpste terugloopt en met name het tellen van zangvogels op Trafico wel eens wordt vergeten.

Maar ga vooral zelf eens kijken! Dat kan als toerist (de posten, met uitzondering van de zeetelpost, zijn vrij toegankelijk) maar ook als vrijwilliger als je bereid bent je te verplichten aan de veertien dagen telinspanning. Dé manier om op een budgetvriendelijke manier met een groep enthousiaste mensen dit spektakel mee te maken.

Bronnen

De website van Migres : www.fundacionmigres.org (klik 'pincha aqui' onder 'Datos diarios de la migración de aves en el Estrecho de Gibraltar' voor de telresultaten).

Mijn waarnemingen zijn te vinden op www.observado.org (zoek binnen mijn waarnemingen –gebruiker 'bingley' op gebied 'Spain' over 2009).

BARROS CARDONA, DAVID & RÍOS ESTEBAN, DAVID 2008. Field Guide to the Birds of the Strait of Gibraltar. Ornitour, Cadiz.

GÉNSBOL, BENNY 2005. Veldgids Roofvogels. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Telpost Algarobbo met Gibraltar op de achtergrond, 4 okt. 2009.

Foto: Marcel Bingley

Slik, nu al aan de beurt dacht ik toen er een mailtje van de redactie binnenviel. Mijn voorganger in deze reeks had mijn naam laten vallen, was de uitleg van redactielid Sjak Gielen. Eigenlijk viel hieraan ook niet te ontkomen, hooguit uitstel...

Op dit moment ben ik secretaris, excursieleider, websitebeheerder, inventariseerder van broedvogels in de Gelderse Poort, teller van wintervogels in het land van Cuijk, een paar keer per jaar vogeltrekteller en watervogelteller langs de Waal ten westen van Nijmegen. In het verleden was ik Mourikredactielid, algemeen lid van het bestuur en steltloperteller. Er was dus net niet aan deze artikelenreeks te ontkomen.

Ik ben opgegroeid in Didam, in de Liemers, een agrarisch landschap met toentertijd veel Steenuilen en Gekraagde roodstaarten. De Steenuilen zijn er nog wel te vinden, de Gekraagde roodstaarten vrees ik niet meer. In het dorp liep overal de toen algemeen voorkomende Kuifleeuwerik nog langs de in aanbouw zijnde huizen. Ik weet nog dat ik het maar een saaie vogel vond. Als jongen was ik heel veel buiten te vinden. Van wie ik toch dat kijken naar vogels en natuur heb weet ik niet. Bij ons in de familie doet niemand eraan, dus daar kijken ze nog steeds vreemd op als je over deze hobby vertelt op het jaarlijkse familiefeest. Daar gaat ie alwéér, zullen sommige familieleden denken. Wel één keer een Schreeuwarend als 'reden' gevonden om het jaarlijkse familiegebeuren grotendeels te ontlopen. Wat, een arend? Dan willen er plots wel een paar familieleden mee! Maar voor mezelf houd ik het erop dat ik door een opgezet mannetje Wintertaling meer naar vogels ben gaan kijken. Dat is een prachtig eendje! Die stond bij mijn peetoom en peettante in huis, waar ik vele vakanties heb doorgebracht, in de West-

Brabantse polder even buiten het dorpje Wouw (of zou het toch door die naam komen...). Zij hadden daar een tuin van enkele hectares groot en die was gelukkig voor een groot deel niet gecultiveerd. Daar zaten veel vogels zoals bv de Patrijs, een nest met Buizerd, en Torenvalk. Soms ging ik daar met een schepnetje de sloten en vijvers af, kijken wat je vangen kon. Bij mijn oom en tante lag ook een verrekijker die nooit gebruikt werd. Die werd min of meer door mij geannexeerd. Ik had die blijkbaar te lang omgehangen gehad, want om haar eigen verrekijker eindelijk terug te krijgen heeft mijn tante er eentje voor mij gekocht. Mijn echte eerste kijker, een 10x50 kijker. Veel vergroting maar dus erg zwaar. Niet laten vallen dus. Ik ging er met een paar vrienden op uit om vogels te kijken. Buiten Didam ligt een gebied, de Nevelhorst, met een aantal kleine eikenhoutbosjes met daartussen agrarisch gebied met knotwilgen. Hier waren we dan meestal ook te vinden. De eikenhoutbosjes waren goed voor Nachtegaal, Grauwe vliegenvanger, Gekraagde roodstaart en het agrarische gebied voor Torenvalk en Steenuil. Vooral één Grauwe vliegenvanger is me goed bijgebleven. Die zat constant op één dezelfde tak om van daaruit voorbijvliegende insecten in een korte vlucht te grijpen en weer terug op die tak te komen. Ik kon daar tot ongeduld van de anderen lang naar blijven kijken! Ik was de fanatiekste van de drie zal ik maar zeggen. Verder had ik in die tijd al een vorm van 'autovogelen' ontwikkeld. Daar we vaak naar de familie in West-Brabant reden waar ik oorspronkelijk vandaan kom, turfde ik onderweg de aantallen Buizerden, Torenvalken en Blauwe reigers langs de snelweg.

VWG Nijmegen, hoe kom je daar nou verzeild?

Gedurende mijn studietijd in Nijmegen ben ik in 1995 lid geworden van de vogelwerkgroep na een aantal jaren passief naar vogels gekeken te hebben. Aanleiding was een gemakkelijk studiepunt op de lerarenopleiding, namelijk een onderwerp over vogels. Hier was ook nog een student Nederlands, Harvey van Diek, aanwezig. Al snel viel het op dat wij tweeën als enigen de antwoorden zaten te geven. Volgens mij zijn we vlak erna lid geworden van de VWG. In 1996 de eerste inventarisatiestapjes gezet in het middendeel van het Circul van de Ooy. Naast het inventariseren steeds meer gaan doen voor de VWG. Een tijd de Mourikredactie gedaan met Roland Zollinger in de tijd van 3,5 inch schijfjes en wp5.1. Printen die handel en naar de drukker. Ligt alles goed op volgorde en zijn de plaatjes/afbeeldingen goed vastgeplakt? Bestuurswerk bleef ook niet lang uit. Eerst als algemeen lid binnen het bestuur, later als secretaris wat ik nu nog steeds ben. De laatste jaren ook actief in de vogelcursus voor beginners die samen wordt gegeven met het IVN Rijk van Nijmegen. Sjaak heeft er inderdaad een paar jaar over gedaan voordat er een ja klonk uit de VWG. Binnen de VWG bestaat er helaas weinig animo om mee te doen als gids, maar door wat aandringen van mijn kant lukt het altijd wel VWG-gidsen te krijgen. Alleen voor bosvogels is het moeilijker gidsen te vinden. Nou, wie durft het wel? Een makkie voor elke vogelaar omdat in maart nog lang niet alle

bosvogels terug zijn. Ook gemakkelijk is dan dat er geen blaadjes aan de bomen zitten en hierdoor is de zingende vogel zo gevonden.

Een actieve(re) vogelwerkgroep?!

Met de paar mensen die (gelukkig) actief willen zijn in de VWG is het verder lastig om nieuwe mensen voor bestaande en nieuwe activiteiten te vinden. Om iets te doen voor de VWG hoeft je niet per se een goede vogelaar te zijn. Je kunt ook andere kwaliteiten laten zien, bijvoorbeeld organisatietalent.

Je moet ze ook vragen. Op oproepen in de Mourik en emailcirkel reageert zelden iemand is een vaak gehoorde opmerking. Maar ik vind dat je uit jezelf ook wel eens iets mag doen/reageren. Verderop in deze Mourik staat een oproep voor een nieuwe actieveling die voor de VWG op het gebied van de ruimtelijke ordening de ontwikkelingen wil volgen. Die hoeft het niet alleen te doen maar is wel degene op de voorgrond. Als je een idee hebt wie dit eventueel zou willen doen, of als je op een andere wijze RO van de grond kan helpen opbouwen, laat me maar weten. Het laatste wat ik voor mezelf nog wil zeggen hierover is dat ik binnenkort écht stop als secretaris van de vogelwerkgroep. Dus wie wil me opvolgen? Dit duurt nog even, maar die tijd is zo om...Denk er maar eens over na. Geïnteresseerden weten me wel te vinden.

Nu andere beestjes in beeld...

Ik ben veel te vinden in de Millingerwaard. Hier kan en mag ik van het pad af lopen. Door omgang met mensen die van andere fauna houden ben ik heel erg 'besmet geraakt' met interesse in andere beestjes, namelijk de libellen. De dagvlinders volgen vrees ik dit jaar... Op 12 juli 2006 werd officieel een tijd ingeluid dat ik meer naar libellen ben gaan kijken. Aanleiding was een eiafzettend vrouwtje Zuidelijke keizerlibel. Een zeer zeldzame soort volgens de bekende boeken. De eiafzetting kon alleen maar in gezelschap van het mannetje plaatsvinden. Het blijkt ook zonder mannetje voor te komen. Ze zat die dag midden in een plas op een paar waterplanten eitjes af te zetten. Gelukkig een bloedhete dag want om goede bewijsfoto's te maken ben ik toen tot aan mijn middel het water ingelopen. Verder durfde ik niet het water in te gaan vanwege de geleende camera die ik toen vasthield. Sindsdien ben ik meer met mijn hoofd bij libellen dan bij de vogels, maar het combineert niet slecht. Dus hierbij gelijk wat reclame voor libellen onder jullie vogelaars. Kijk ook maar eens wat er ook in deze buurt rondvliegt onder het kopje libellenpublicaties op: www.geldersepoort.net

Peter op zoek naar een kleine tanglibel bij de grensmaas.

Leve het internet. Een middagje achter de computer en je hebt tegen lage kosten je droomvogelreis naar Gambia gepland. Eerst naar Amazon.com om de juiste vogelboeken te bestellen. Altijd leuk. Dan een vliegreis met hotel boeken bij een van de vele internet-reisbureaus met Gambia in het pakket. Gekozen voor het goedkoopste hotel want we waren toch niet van plan er meer dan twee nachten te verblijven. Ten slotte zoeken op ecolodges om een binnenlandse reis te plannen. Met behulp van de Rough Guide to The Gambia stuitte ik op de Marakissa Lodge en Tendaba Camp. Paar keer bellen en emailen en alles was rond.

Op 4 maart 2009 landde ik met mijn vader op het vliegveld van Banjul en viste ik het papiertje uit mijn zak met daarop het telefoonnummer van Tijan – the birdman – Kante. Klonk al lekker. Tijan – the birdman – Kante. Had zo een jazztrompetist kunnen zijn. Hij nam direct op en zo zaten we 's middags aan de rand van het zwembad van het Mansea hotel met een biertje te overleggen over onze trip. Tegenover ons zat een magere gestalte op bergschoenen in vest met RSPB button met Kluut logo. Vijfentwintig jaar ornithologische ervaring. Tariefstelling was simpel: reiskosten tegen taxi-tarief maar dan met zijn busje, omgerekend 15 euro per persoon per dag voor het gidsen, hotelovernachtingen etcetera zelf betalen. Zijn hotelovernachting kreeg ie gratis van de lodges.

Op weg naar Tendaba

De volgende ochtend vroeg op en al wat lopen spotten in de hoteltuin. Je ziet ze snel over het hoofd zo klein zijn ze. In je Europese mindset houd je geen rekening met zulke kleine vogeltjes. Maar aan de rand van de tuin zaten Red-cheeked Cordon-Bleus en Red-billed Firefinchen. Prachtig. Het is dat ik niet in volières geloof, maar anders zou je ze zo in een doosje willen doen om ze voor altijd bij je te houden. In de grote boom, midden in de tuin, de Bearded Barbet, een Green Wood Hoopoe, een Beautiful Sunbird, een koppeltje Piapiacs, en ook nog de Broad-billed en de Abyssinian Roller. Dan ineens

een roofvogel door de tuin. Een Dark Chanting Goshawk er zouden er nog vele volgen, maar wat een rush.

Op weg naar Tendaba stopten we natuurlijk bij iedere boom en na een uurtje kon ik de Blue-bellied en de Rufous-crowned Rollers bijschrijven en hadden we het prachtige kwartet Rollers van Gambia vol. Ik geef toe dat onze Scharrelaar ook mooi is, maar deze vier overtreffen haar in schoonheid. Na 20 km stopte de verharde weg en begon onze lange tocht over de stoffige weg van de rode aarde langs de Gambia, die brakke getijdenrivier die Gambia doorsnijdt. Of liever gezegd, Gambia zelf is niet veel meer dan de rivier met de oevers. Tien km na het einde van de verharde weg volgde meteen een leuke band. Eerstvolgende dorp naar de lokale garage. Onze band werd door twee man aangevallen met beitel en hamer. Moeder, kinderen, oma, opa, ooms, tantes, neefjes en nichtjes er omheen en mijn pa en ik ertussen in. Je ziet zo geen vogels maar het is toch leuk om naar te kijken en je hebt toch tijd zat. Onderweg nog een groepje White-crested Helmet Shrikes, met ondeugende witte vet-kuiven, lokaal ook wel de five sisters genoemd, omdat ze inderdaad vaak met zijn vijven zijn. Verder een Yellow-fronted Tinkerbird en een hoogvliegende magnifieke Bateleur, de eerste van vier. Een Lizard Buzzard, Yellow-billed Oxpeckers, Cattle Egrets, African Jacana en Black Crake tijdens de lunch van brood met sardientjes uit blik aan een vijver langs de weg. Helemaal geen verkeerde manier om je lunch door te komen.

Bao Bolong

Tendaba Camp bleek mee te vallen. De Afrikaanse stijl banda's waren zo slecht nog niet met redelijk bed, douchecel en ventilator. De miljoenen muskieten die de Rough Guide

Bao Bolong, eigenlijk net de Ooijpolder, Gambia maart 2009. Foto: Albert van der Hem

ons voorspelde bleken er niet te zijn, het was droge tijd. Volgende ochtend weer vroeg op. Per boot de op dat punt zo'n 3 km brede Gambia rivier overgestoken naar de mond van de Bao Bolong, een zijrivier omzoomd door mangrove, die na zo'n 15 km weer terugbuigt naar de Gambia rivier. Bij binnenkomst meteen een kolonie African Darters in karakteristieke houding hun pre-historische vleugels drogend. Daarna te veel om op te noemen, na iedere bocht weer wat anders; Blue-breasted en Malachite Kingfishers, White-throated Bee-eaters, een Grey Kestrel en Mousebrown Sunbird. Dan ineens drie meter boven ons een Palm-nut Vulture die even komt kijken of er wat te eten in ons bootje ligt. Even later tijdens een korte stop aan land de Tawny-flanked Prinia, Northern Crombecs en Green-backed Eremomelas, met daarna weer in de boot het absolute hoogtepunt van de ochtend. Diep verstopt in de mangrove, met grote verschrikte ogen, de White-backed Night Heron.

Een Verreaux's Eagle Owl op klaarlichte dag, Gambia maart '09.

Foto: Albert van der Hem

Rond Tendaba

Die middag en de volgende dag rond het Tendaba Camp gevogeld. Veel droge bodem, gortdroge bosjes en verspreide bomengroepjes. Ideaal voor de Double-spurred Francolin, een koppel Helmeted Guineafowl, en Black-headed Plovers die voor ons uitrenden. Zo'n 50 gekleurde Bruce's Green Pigeons. Een paartje Pearl Spotted Owlets, die de imitatie-roep van Tijan kwamen beantwoorden. Een paar parmantig paraderende Abyssinian Ground Hornbills. Een mannetje Pygmy Sunbird met twee vrouwtjes, door mij omgedoopt tot Muslim sunbirds, een grap die de Tijan kon waarderen als zoon van een imam en latent bigamist. In een boom een paartje Striped Kingfishers. Ook al zo onverwacht. IJsvogels midden in een stoffig, droog boslandschap. En dan heel hoog in

een boom, op klaarlichte dag, op zo'n tweehonderd meter afstand een Verreaux's Eagle Owl. Ik zweer je dat ik zijn roze hangende oogleden heb gezien in de telescoop. Fantastisch.

Marakissa lodge

Op naar de volgende lodge. Marakissa, weer bijna terug aan de kust, in het uiterste zuiden van Gambia, aan een riviertje dat tevens deels de grensrivier is met Senegal. De lodge wordt gerund door een Nederlander met zijn Gambiaanse vrouw. Zeer gastvrije, servicegerichte mensen. Prima kamers, een goede sfeer en lekker eten. Vanaf het terras van de lodge kun je zo in kano's stappen en dat deden we. Deze dag moest Tijan wat anders doen en kregen we een vriend van hem mee; Pa Jallow. Dus ik met Pa en mijn pa in een kano. Je kan je de verwarring voorstellen bij het sturen van de kano. We lagen

Two Birdmen, vader en zoon van der Hem, Gambia maart 2009.

het eerste halfuur vaker dwars op de rivier dan in de lengterichting. Maar uiteindelijk lekker peddelend kregen we de volgende soorten voor de kijker; de Giant Kingfisher, de Western Grey Plantain-eater (met stip de lelijkste vogel van Gambia), Mottled Spinetails, aan de oever Senegal Thick-knees, Tureluurs en Steltkluten, hoog in een boom de trotse, majestueuze Long-crested Eagle en als ornithologisch hoogtepunt van de hele trip, een paartje parende African Swallow-tailed Kites. De vraag was wel wie er meer bezig was evenwicht te bewaren. De vogels tijdens hun daad van voortplanting, of Pa, pa en ikzelf in de kano.

Uitpuffend van een dag hard peddelen zagen we bij de waterbakjes naast het terras van de lodge ook nog tien geinige Bronze Manakins dicht tegen elkaar op een rijtje, de supermooie Lavender Waxbill, de brutale White-crowned Robin-chat, de nog brutalere Brown Babbler en de Greater en Spotted Honeyguide.

Twee waakzame Senegal Thick-knees, Gambia maart 2009.

Foto: Albert v/d Hem

Terug naar de kust

Vanuit het Mansea hotel als uitvalsbasis nog twee dagen gevogeld aan de kust. Eerste stop was het Abuko National Reserve, het laatste stukje bewaardgebleven Gallery Forrest van Gambia. Niet erg groot, maar wel erg vogelrijk met aparte soorten. We volgden vanaf de entree een ca. 7 km lang pad met aan het begin een meertje en op de helft van de lus een kijkhut waar we een tijdje zaten met ene Peter, een engelse vogelfotograaf die die hut voor 50 Dalasis (ca. 1,50 euro) per dag afhuurde en de meest fantastisch foto's maakte van vogels bij de drinkpoel op twee meter afstand van de hut. Die dag zagen we onder andere een Green Hylia, Common Wattle-eye, Red-bellied Paradise Flycatcher, Orange-cheeked Waxbill en de Violet Turaco en Green Turaco.

De laatste dag hebben we mountainbikes gehuurd en zijn we over het strand naar het vissersplaatsje Tanji gefietst. Aan het strand zagen we onder andere Slender-billed en Kelp Gulls. Terug gingen we via Brufut Woods om naar die ene boom te gaan waar de White-faced Scops Owl stond te slapen. Ten slotte terug via het strand waar Pa Jallow al snel aan het elastiek hing..... Het zijn geen fietsers die Gambianen.

Tot slot

Heb je de kans, ga een keer kijken. Het kost relatief niet veel en het is er overweldigend mooi. Het is geen Kenia, dus je hoeft er niet naar toe voor de grote landzoogdieren, maar voor de vogels is het ideaal. Heel veel verschillende biotopen op korte afstand van elkaar. Je kunt er voor kiezen om in november te gaan met het voordeel dat je meer vogels in broedkleed ziet, wij gingen in maart wat als nadeel heeft dat het erg stoffig is, maar als voordeel dat je beter over grotere afstanden kunt kijken. Sowieso is een bezoek aan Gambia een leuke snelle introductie in de vogels van West-Afrika.

Review van boeken en hotels, tips, weetjes

Zeer nuttig is A field guide to the Birds of The Gambia and Senegal van Clive Barlow. Het boek beschrijft alle Gambiaanse soorten op adequate wijze, met prima tekeningen. Ook de inleiding in dat boek over de avifauna van Gambia is zeer lezenswaardig. Maar neem ook Nik Borrow's Birds of Western Africa mee. De platen van dat boek zijn mooier dan die van Barlow wat mij betreft. Verder had ik bij me A birdwatchers guide to The Gambia. Maar die kan je thuis laten, want die is nogal verouderd. Ten laatste de Rough Guide to The Gambia. Altijd handig, je moet ook een keer eten en een biertje drinken per slot van rekening. Wij zaten in het goedkope Mansea hotel. Volgende keer ga ik voor 100 euro per week extra in het Senegambia hotel zitten. Heeft niet alleen wat meer luxe en betere service, maar ook een hele goede tuin om in te vogelen.

Tenslotte. Tijan – the birdman – Kante. Email: tijanthebirdman@yahoo.com, tel: +2209934617. Als je gaat en je besluit met hem in zee te gaan, doe hem de groeten!

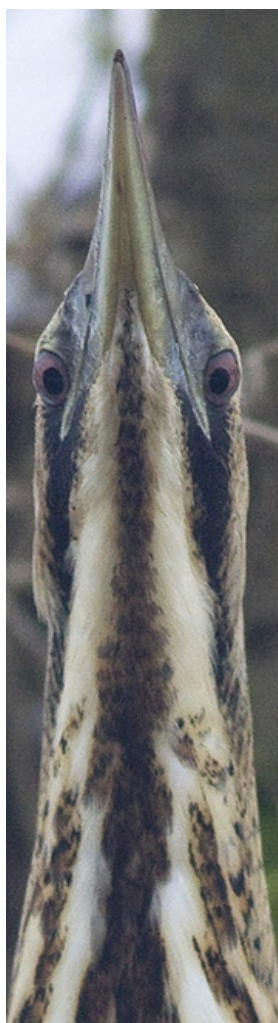

Vader van der Hem en Tijan -the birdman- Kanteh, Gambia maart 2009 Foto: Albert v/d Hem

Waarnemingenoverzicht 15 nov. 2009 tot 15 febr. 2010

Remco Wester, remcovwgnijmegen@hotmail.com

Een factor met grote invloed bleek wel de soms stevig optredende kou afgelopen periode. Zo werden niet alleen grote aantallen ganzen onze kant opgedreven, ook Kramsvogels konden er wat van. Er waren ook opmerkelijke gevallen, zoals een passerende Zeearend en pleisterende Boomleeuweriken en een Geoorde fuut. De Zwartkop en Tjiftjaf lijken steeds meer te weigeren nog te vertrekken en de waarnemer van een leuke groep Geelgorzen mag terecht gelukkig zijn. Veel leesplezier!

Roerdomp, Zwanenbroekje,
15 jan.'10. Foto: J. Veeken

Hoewel ongetwijfeld op meer plassen grotere aantallen **Futen** zullen dobberen, is het hoogst doorgegeven aantal 68 op 11 jan op Kraaijbergse Plas 9. De op 12 december op Kraaijbergse Plas 4 gevonden **Kuifduiker** kan goed dezelfde zijn als die van 16 dec tot 7 jan op de Paesplas bij Gennep pleisterde. Winterwaarnemingen van de **Geoorde fuut** zijn schaars. Op 2, 12 en 13 dec zwom er een op Kraaijbergse Plas 9 en van 4 feb tot heden hangt er een rond bij Kraaijbergse Plas 2 en 3. Dit overwinteren past in het landelijke beeld; op meerdere binnenlandse locaties wordt overwinterd. Zo'n slordige 125 **Aalscholvers** hielden 19 nov op een kleine plas langs de Kerkdijk in de Ooijpolder een drijfjacht. In de Groenlanden in de Ooij werd 20 nov een slaapplaats met 85 vogels geteld. Een op 17 en 18 jan gefotografeerde Aalscholver in de uiterwaard bij Genneppehuis bleek bij nameting van de zogenaamde mondhoek ('gularpouch') een **Grote aalscholver** te zijn. In een sloot nabij de Gebrande Kamp foerageerde 8 jan een **Roerdomp**. Een tussen 13 en 30 jan pleisterende vogel liet zich in de Polder van Beek in de Ooij fraai fotograferen. De landelijke **Grote zilverreigers**slaapplaatsstelling 20 nov leverde in de Ooijpolder 46 slapers bij de Leuthse Visvijvers en negen in de Groenlanden op. Een slaapplaats nabij de Kraaijbergse Plassen telde 15 feb vijftien bezoekers. Zoals elke winter kent de oostzijde van de Ooijpolder en het gebied rond Groesbeek weer een aantal winterharde **Ooievaars**. Bij Kranenburg, in de Millingerwaard en

de Kekerdome Waard foerageerden solitairen of tweetallen. In het Leeuwse Veld bij Boven-Leeuwen liepen er 19 nov twee. Zes Ooievaars trokken 7 feb langs Gassel. In de uiterwaarden bij Bergen (Li) werden tot heden maximaal 41 **Knobbelzwanen** geteld. Ten zuiden van Ven-Zelderheide verbleven er 14 feb 29. In het zuidelijk deel van ons werkgebied werden leuke aantallen **Kleine zwanen** geteld. In de Heerenpeel bij Oploo foerageerden er 2 dec rond de 110 en in het Overloons Vlak bij Boxmeer telde men er 28 dec 180. In het Gelderse deel van ons gebied zijn ze schaarser. Zo zaten er tien op 24 jan in de Gendtse Polder, vijftien op 29 jan in de Woezikse Leigraaf bij Wijchen en negen op 4 feb in het Ewijkse Veld. Plas 5 van de KBP fungeerde weer als slaappleats met o.a. 35 ex op 8 feb. Tussen 27 dec en 19 hingen in het gebied Het Bord bij Gassel gemiddeld zes **Wilde zwanen** rond met een uitschieter naar elf op 28 dec. Deze vogels bleven slapen op de Lage Raam bij Mill en Sint Hubert of op KBP 5. Een adult werd 2 jan gekiekt in het Circul in de Ooij. Twee werden 6 jan gezien in de Afferdense en Deestse Waarden en vier trokken 21 jan over de Polder van Beek. Tussen 24 en 30 jan verbleven twee adult en vanaf de 30^e tot 18 feb vier adult. Over de Heemtuin van Malden trokken er acht op 25 jan over en drie adult togen 30 jan bij Ressen naar het westen. Dat er ongekende aantallen **Rietganzen** in ons werkgebied waren neergestreken bleek wel uit de 6000ex 12 dec op een slaappleats op de Hamert. Tussen de rietganzen werden regelmatig solitaire of groepjes **Taigarietganzen** gevonden. De 'rietgans' blijkt complexer

Dwerggans tussen Kolganzen, Persingensestr. Ooijpolder, 24 jan. 2010.

Foto: Harvey van Diek

dan gedacht, er wordt dan ook geadviseerd zoveel mogelijk 'verdachte' rietganzen te fotograferen. Veel 'taiga's' werden gevonden bij de Kraaijenbergse Plassen en in de kop van Limburg. Zo liepen er tien op 27 nov bij de KBP, op 5 jan bij Knikkerdorp en 17 jan bij Vierlingsbeek. Dezelfde groep? Op 10 feb werden er acht gemeld in het Schanse Blok

nabij Greffeling, West Maas en Waal. Voor de kou gevluchte **Toendrarietganzen** zorgden vooral in de kop van Limburg en rond de Kraaijbergse Plassen soms voor fraaie 'plakkaten' van meer dan 2000 ganzen. Opmerkelijk veel waarnemingen van de doorgaans vrij schaarse **Kleine rietgans** kwamen vanuit heel het werkgebied binnen. Wie de moeite nam de grote groepen ganzen af te zoeken kon er wel bijna een aantreffen. Ook twee bij elkaar was niet ongewoon. In een aantal gevallen werden er meer gevonden. Zo liepen er 5 dec drie in de uiterwaarden bij Heijen en vier op 6 dec in de uiterwaarden bij Afferden. Nabij Velp (NBr) zaten er 7 feb vier en op 13 feb liepen er vier bij Knikkerdorp ten oosten van het Reindersmeer. Afgelopen periode werden in heel het werkgebied soms behoorlijke aantallen **Kolgans** geteld en waren er soms zelfs spectaculaire vorst'rushes' waar te nemen. Het ging hierbij om tienduizenden vogels. De **Dwerggans** van de Kraaijbergse Plas bleef trouw aan z'n Grauwe Ganzenvrienden en werd tot na 15 feb nog gemeld. In de Ooijpolder dook 23 jan een adult op, die tot 28 jan werd gevonden. Het schijnt dat het mogelijk zelfs om twee vogels gaat door een opgemerkt verschil in buiktekening. Bij Langenboom liep 4 en 5 feb een adult.

Casarca x Nijlgans, Wellse Meer, Well, 21 jan. 2010.

Foto: Justin Jansen/waarneming.nl

Een kandidaat hybride **Dwerggans x Kolgans** of toch een gewone look-a-like? Op 5 feb werd een dergelijke vogel in de Violenberg bij Milsbeek gefotografeerd. De **Sneeuwgans** van de Regtersteegse Weiden bij Gennep zit nog steeds waar die al jaren zit. Een gevonden witte fase in de uiterwaarden bij Heijen week af door bruine i.p.v. zwarte handpennen; het betreft waarschijnlijk een sterk gelijkende soepgans. Rond de Niers bij Vogelzang, Ottersum stopte de teller op 7 dec bij 310 **Grote Canadese ganzen**. De uiterwaard bij Gennepershuis telde er 9 jan net iets meer, nl. 340. Tweemaal werd een

Kleinste Canadese gans gevonden: op 27 dec twee in de Princepeel bij Mill en Sint Hubert en op 5 jan langs de Sint Hubertusweg in de Ooijpolder. De op 21 jan nabij Knikkerdorp gefotografeerde hybride **Casarca x Nijlgans** werd 13 feb weer waargenomen in de uiterwaard bij Well. In de uiterwaarden in de kop van Limburg liep het aantal **Brandganzen** op tot 500 bij Elsteren, Well. Begin januari arriveerden de eerste grote groepen weer in de Ooijpolder, na een gebruikelijke tussenstop in de Bemmelse Polder. Uit mondelinge mededeling bleek dat er op een dag zeker 2000 in de Ooij waren geteld. Op 28 jan werden er zo'n 610 geteld in de Loenense Buitenpolder. Langs Druten vlogen er 6 feb circa 700 oostwaarts. Leuk is de 1^e kj **Rotgans** die 2 dec opvloog bij Kraaienbergse Plas 9. Mogelijk dezelfde verbleef 12 dec langs De Geest bij de KBP. Een eerste winter foerageerde 23 en 24 jan in het Circul in de Ooijpolder. Netjes is de ontdekking van een Rotgans in een groep ganzen over de Wijnbesstraat in Nijmegen. Met de duizenden ganzen kwamen ook **Roodhalsganzen** mee. Tussen 13 en 16 dec foerageerde er een nabij Well. Het nieuwe jaar werd 1 jan ingeluid met een exemplaar in de Bemmelse Polder, dat 3 jan opdook langs de Sint Hubertusweg in de Ooijpolder en hier bleef hangen tot 5 jan. In de Meilanden bij Valburg foerageerde er 10 jan een en bij De Horst werd er 12 jan een gevonden. De Roodhalsgans van 20 jan in het Circul in de Ooij kan dezelfde zijn als die van 24 tot 27 jan hier, maar kan net zo goed een ander zijn. In de Honselaars bij Beneden-Leeuwen foerageerde er 20 jan een en dezelfde dag gingen er drie bij elkaar op de foto in de uiterwaarden bij Afferden. De uiterwaarden bij Gennep was 10 feb goed voor een adult en de op 14 feb ontdekte vogel in het Boxmeerse Veld bij Beugen bleek ook de dagen er na nog aanwezig. Het aantal

Kuifeend x Tafeleend, Mookerplas, 13 jan. 2010.

Foto: Harvey van Diek

van 460 **Nijlganzen** op 12 dec bij Meersenhof, Well is vermeldenswaardig, de 500 op het Nieuwe Heerenven op de Hamert op 13 dec gaan hier subtiel overheen. De zes **Casarca's** 20 nov bij de Kaliwaal in de Ooij waren een uitschieter in het Gelderse deel van het werkgebied. De overige waar-nemingen kwamen zoals gewoonlijk weer uit de kop van Limburg en de KBP. Op de Hamert verbleven er 12 dec acht, eveneens acht zaten 22 jan langs de Veenweg bij Knikkerdorp. Kleine groepjes **Bergeenden** werden hier en daar opgemerkt, de enige uitschieters zijn de 16 op 1 dec, maar net aan de verkeerde oever aan de Lingewal, zodat die buiten ons werkgebied vallen. Bij Kraaijenbergse Plas 5 verbleven er tussen 1 dec en 11 feb maximaal vijf, bij de Oude Waal werd tot 7 feb een maximum van acht genoteerd. Een adult ♂ hybride **Kuifeend x Tafeleend** verbleef 13 dec op KBP 5, tussen 4 en 13 jan dobberde er een op de Mookerplas, waarna er van 21 jan tot 13 feb een rondhing in de haven van Gennep. Op 3 feb werd bij Bijsterhuizen een adult ♂ gefotografeerd, die op de witte Kuifeendflank na praktisch op een Tafeleend leek. In een slootje bij Kerkenbos, Nijmegen werd 2 feb een hybride ♀ gefotografeerd, waarbij het lijkt te gaan om een kruising **Wilde eend x Krooneend**. Qua hoge aantallen wilde het bij de **Smient** niet echt vlotten. Maximaal 376 werden 12 dec geteld in de Oosterhoutse Waard, het hoogste aantal voor het Waalgebied. Langs de Maas net ten zuiden van Cuijk werden er 14 feb 309 geteld. Op 9 dec verbleven 90 **Krakeenden** in de Millingerwaard, 70 werden er 21 jan op de Kaliwaal geteld. Eind november zaten rond de 220 **Wintertalingen** op de Oude Waal en zo'n 200 verbleven 22 nov op de Kaliwaal in de Ooijpolder. Het Grote Grindgat bij Weurt telde er 16 jan 207. Van de **Pijlstaart** werden grotere groepen gezien op 12 jan in de Erlecomse Waard (35) en 26 jan op de Oude Waal (43). Hogere aantallen **Slobeenden** werden geteld op 22 nov op de Oude Waal (165), 27 nov in de Gendtse Polder (250) en 30 nov op de Kaliwaal (125). Voor zover het er uitziet is de groep van negen **Krooneenden** (4♀ en 5♂) 29 nov op de Bisonbaai de grootste ooit in ons werkgebied. Een ♀ zat 30 nov op de Kaliwaal en een adult ♂ verblijft sinds 9 dec in het havengebied bij Gennep. Op 30 dec zaten een ♀ en 2♂ kortstondig op KBP 7 bij Linden. Op 9, 13 en 14 feb werd een ♂ gezien op een plas in de Maasheggen bij Beugen, mogelijk de vogel van Gennep. Hybriden kunnen soms fraai uitpakken, zoals de gefotografeerde adult ♂ **Krooneend x Tafeleend** in het havengebied van Gennep tussen 10 en 13 feb. In hetzelfde havengebied werd 13 jan een aardige groep van 760 **Tafeleenden** geteld. 200 verbleven 15 jan op de Oude Maas bij de Regtersteegse Weiden. Een 'fatsoenlijk' aantal **Kuifeenden** verbleef in het havengebied van Gennep. Zo werden er 1350 op 27 jan en 1290 op 13 feb geteld. De eerste winter **Topper**, die van 1 jan tot zeker 6 feb in het havengebied van Gennep zat liet zich niet altijd even makkelijk vinden. De groepen van veertien **Brilduikers** op 12 dec op KBP 5, veertien op 6 feb op de Mookerplas en de 16 in de Millingerwaard op 7 feb zijn de hoogst getelde. Het **Nonnetje** werd regelmatig gemeld, hoge aantallen bleven echter uit. De zeven ♂ en acht ♀ 6 feb op de Oude waal in de Ooij vormden de grootste groep. De meeste waarnemingen kwamen van de haven

't Leuken bij Well en de Oude Waal. Het plasje bij de 'Cilieboer' in de Ooijpolder laat zich ook deze winter weer kennen als geliefde verblijfplaats van de **Grote zaagbek**. Tussen 29 nov en 12 dec dreven er maximaal 16. In de Gendtse Polder zaten er 16 op 6 dec, op 13 dec groeide het aantal hier naar 22. Op het Wylerbergmeer zwommen er 24 op 17 dec. Kraaijenbergse Plas 9 telde er vijftien op 1 januari en in het haventje bij het HD-gemaal in de Ooij telde men er dertien op 30 jan. Maar het is de Oude Waal dat de kroon spant met 41ex op 14 feb, 20♀ en 21♂. Een aantal **Rode wouwen** passeerde nog ons werkgebied. Bij Erlecom in de Ooijpolder werd er 24 dec een gefotografeerd en 25 dec vloog er een in de Ewijkse Broek bij Beuningen. In januari kwamen ze langs op de 13^e over de Paardenweide in de Ooij en de 26^e langs de Zwaanheuvels bij Boven-Leeuwen. Een waarnemer begon 3 jan zijn jaar goed met een overvliegende **Zeearend** aan de Wielweg bij Kraaijenbergse Plas 7. Verspreid door het hele werkgebied werden **Blauwe kiekendieven** waargenomen, waaronder aardig wat mannetjes. Gezien het aantal vogels in de Ooijpolder is het niet verbazingwekkend dat er zich een slaapplaats in de Groenlanden bevond, waar tot vier vogels kwamen slapen. Ook in het natuurgebiedje nabij Linden, KBP, lijken Blauwe kiekendieven te slapen, het gaat echter om hooguit twee vogels. Een ♀ **Ruigpootbuizerd** trok in de middag van 19 jan over de Stadswaard in de Ooij richting zuidoost. De kou heeft blijkbaar ook het **Smelleken** onze kant opgejaagd. Tien waarnemingen werden er doorgegeven. Afgelopen periode werd menige

Rode Wouw, Erlecomse Waard, 24 dec. 2009.

Foto: Peter Hoppenbrouwers

akker of hoogspanningsmast opgefleurd met een 'propje' **Slechtvalk**. Naast de bekende plekken werd ook uit vele andere terreinen deze snelle jager of juist luie donder gemeld. Een locatie om in de gaten te houden is de pijp van de ARN-vuilverbranding bij Weurt,

waar er 14 feb een op zat. In totaal 34 **Patrijzen** liepen verdeeld over drie groepjes vlak bij elkaar in de Peelkampsveld nabij Overloon. Met slechts vijf meldingen lijkt ook de **Waterral** flink last te hebben van de kou. In de Ooijpolder werden ze waargenomen op 19 dec langs de Querdamm en op 14, 17 en 22 jan in de Polder van Beek. Bij de Kraaienbergse Plassen werd er 15 feb een gemeld. Leuke aantallen **Waterhoen** werden 13 dec geteld op de Maasoever bij Boxmeer (18) en 4 feb in Grave (16). Een teller nam 9 dec de tijd om de **Meerkoeten** in het havengebied van Gennep eens te tellen en kwam tot 1075. Een grotendeels leucistisch exemplaar zat 15 dec nabij Bijsterhuizen, Nijmegen en 6 feb werd er een gefotografeerd in de Ewijkse Broek, slechts een klein stukje westelijker van Bijsterhuizen. In december kwamen **Kraanvogels** door op 2 dec langs de Maasoever bij Boxmeer (17) en 12 dec over Well (39) en over de Hamert (12). 21 januari werd een lunchpauze van enkele vogelaars opgevrolijkt met 16 doortrekkers over Brakkenstein in Nijmegen. Vier adult en een juveniel stonden 25 januari kort aan de grond langs de Sint Hubertusweg in de Ooijpolder, de volgende dag werden fraaie foto's gemaakt van 39 vogels met de poten in het water van Kraaienbergse Plas 5. Op 28 jan

Kraanvogels, Kb-plassen 5, 26 jan. 2010.

Foto: Piet Smeets/waarneming.nl

vlogen er 50 over Bijsterhuizen bij Nijmegen en tien over de Ewijkse Velden bij Beuningen. Een laatste waarneming betreft 34 doortrekkers zuidwestwaarts over de Millingerwaard op 30 jan. Slechts de waarneming van 22 nov telde twee **Scholeksters** en wel bij de bekende winterlocatie het Grote Grindgat bij Weurt. Hierna werden solitair gezien op 27 nov in de Gendtse Polder, 29 nov over de Bisonbaai, 7 dec bij Megen, 19 dec bij de Paesplas bij Gennep en op 16 jan weer bij het Grote Grindgat van Weurt. Op 13 jan en 6 en 14 feb zat een exemplaar bij de Mookerplas. Nog twee

waarnemingen van de **Goudplevier** kwamen binnen. Een roepend exemplaar werd 13 dec gehoord nabij Siebengewald en op 17 dec trokken er 25 over Nijmegen naar het zuidwesten. Door ijs en sneeuw verdreven doken langs open slootjes in Groesbeek weer regelmatig **Bokjes** op. Zo werden er tien gemeld op 21 dec. Twee zaten eveneens 21 dec langs de Graafse Raam bij Grave, alwaar 27 dec er weer twee zaten en op 16 jan drie. Op 9 jan koos er een de Nijmeegse wijk Lindenholt uit om te bivakkeren. Getuige de 37 **Watersnippen** op 20 nov in de Hatertse Vennen hing de kou nog niet in de lucht. Op 24 nov werden er 20 hier geteld. Het Eendenmeer bij Nieuw-Bergen telde er vijftien op 1 dec en in de Kranenburger Bach zaten er elf op 15 dec. Telkens zeven verbleven 18 dec in het Zwanenbroekje in de Ooij, 19 dec in de uiterwaarden bij Beneden-Leeuwen en 23 dec bij Groesbeek. 39 meldingen van **Houtsnippen** werden doorgegeven, waaronder een van vijf op 28 nov nabij Horssen. 250 **Wulpen** vlogen 19 nov langs Lent, op 29 nov zaten er 172 in de Lage Wijth bij Grave en 150 bezochten 1 dec de Polder van Beek. Bij de KBP 5 werd de slaappleats op 4 dec bezocht door 200 en 11 dec door 220 vogels. Met de 161 op 16 jan was dit de enig gemelde grote groep na 31 dec. Een adult winterkleed **Zwarte ruiter** verbleef tussen 20 en 24 op de Oude Waal in de Ooijpolder, hierbij soms doodleuk tussen de Kokmeeuwen op het water dobberend. Op 11 en 13 dec werd in de Gendtse Polder een **Groenpootruiter** waargenomen. In het favoriete overwinteringsgebied van de **Witgat**, de Millingerwaard, werden er maximaal zes geteld en wel op 30 nov. Tussen 20 en 25 dec verbleven er tot drie bij De Horst, vier werden 1 feb gevonden bij het industrieterrein van Groesbeek. De **Oeverloper** is 's winters behoorlijk zeldzaam in ons werkgebied. In het Zwanenbroekje in de Ooij werd er 21 jan een gemeld. Zo af en toe werden de meeuwenlaappleatsen bij Reindersmeer, de Kraaienbergse Plassen, de Bisonbaai en de Loonse Waard geteld. Dit resulteerde in 2500 **Kokmeeuwen** 20 nov op Reindersmeer, 10000 op 13 dec op KBP 7, 7000 op 26 dec op de Bisonbaai en 4000 in de Loonse Waard op 17 jan. Ten behoeve van ring- en vogelgrieponderzoek werden er 17 dec 355 gevangen in de Nijmeegse Waalhaven. Op de slaappleats op KBP 7 telde men 14 jan 15000 **Stormmeeuwen**, op 17 jan gingen er 8000 op papier in de Loonse Waard. Slechts negen waarnemingen van de **Kleine mantelmeeuw** kwamen binnen. Tijdens de slaappleatstellingen op KBP 7 werden een aantal keer hogere aantallen **Zilvermeeuwen** geteld. Zo sliepen er 35 op 11 dec en 40 op 1 jan. De circa twintig waarnemingen van **Geelpootmeeuwen** bestonden voornamelijk uit solitair en tweetallen. Een zelfde aantal meldingen kwam van de **Pontische meeuw** binnen, met de drie op 14 dec op KBP 7 als grootste groep. Langs de rivieren en op de Kraaienbergse Plassen werden de gehele winter veelal solitaire **Grote mantelmeeuwen** gemeld. Vier zaten 11 dec op KBP 7 en vijf gingen 20 jan slapen op het Grote Grindgat bij Weurt. Leuke aantallen **Holenduif** werden 27 nov geteld bij Baal, Bommel (390) en op 3 feb in het Circul in de Ooij (399). In elke rubriek noem ik 'm weer, maar ik heb eigenlijk geen idee hoe de vogel er uitziet. In ieder geval leeft de leucistische **Houtduif** van Cuijk nog steeds en werd 31 jan baltsend en 3 feb met een partner

waargenomen. Af en toe kwamen meldingen van leuke groepen **Turkse tortels** voorbij. Zo foerageerden er 47 nabij Middelaar op maïs en zaten er dezelfde dag 25 in de Regtersteegse Weiden. Op 11 dec verbleven er 32 langs de Geest bij de Kraaienbergse Plassen en werden er liefst 60 geteld in het Duitse Kleyen. Ook de **Kerkuil** heeft door de vorstperiodes een behoorlijke douw gekregen. Slechts vier waarnemingen kwamen binnen. Op 26 nov zat er een langs de Nieuwe Rijksweg bij Beek-Ubbergen, op 1 dec riep er een bij De Horst, op 1 jan zat er een bij Valburg en op 20 jan werd een geringd dood exemplaar opgeraapt langs de N845 nabij Nederasselt. Bij Weurt werd diverse malen een vogel waargenomen. Van de, overigens weinig, gemelde **Bosuilen** is de waarneming van vier 'zingende' ♂ 26 nov op de Wylerberg leuk om te vermelden. Slechts vanuit Velp (N-Br) werd deze winter weer een grotere roestplaats van **Ransuilen** gemeld, met onder meer zes op 28 dec. Controle van een aantal 'bekende' plekken leverde geen uilen op. Ondanks de stevige vorstperiodes zijn er toch nog enkele tientallen waarnemingen van **IJsvogels** verricht. De **Middelste bonte specht** doet z'n

De Middelste Bonte Specht fleurde gelukkig de laatste dagen bij het SOVON-kantoor een beetje op, Beek-Ubbergen, 17 febr. 2010.

Foto: Harvey van Diek

best de laatste dagen van SOVON op de Wylerberg een vrolijk randje te geven en liet zich regelmatig rond het kantoor zien. Over de Hamert trokken 21 nov nog 26 **Boomleeuweriken** naar het zuidwesten. Op 3 jan vloog een exemplaar roepend langs Persingen in de Ooij en na de melding van vijf Boomleeuweriken op 11 jan bleven er tot zeker 11 feb twee pleisteren bij Wercheren in de Ooij. Op de Maasbandijk bij Balgoy zaten er twee op 12 en 14 feb. Vermeldenswaardig zijn de ca 100 **Veldleeuweriken** op

16 dec bij Meersenhof, Well, de 160 op 6 jan nabij Escharen, de 250 in de uiterwaarden bij Aijen op 13 feb en de 200 in de Koningsvennen bij Milsbeek. In de Princepeel hing 15 feb een groep van ca 120 rond. Groepjes **Waterpiepers** werden waargenomen op 30 nov in het Circul bij Persingen in de Ooij (16), in de Millingerwaard op 4 dec (13), in de Violenberg bij Milsbeek op 13 dec (10), bij de Kleine Vilt, Beugen op 20 jan (30) en bij de Oude Waal op 30 jan (10). Ook de **Grote gele kwikstaart** heeft flink last van de vorst. Het aantal waarnemingen is behoorlijk laag en voornamelijk afkomstig van een aantal locaties waar een vogel zich langere tijd weet te redden. Op 13 dec liepen op twee kletsnatte maïsakkers in de Violenberg bij Milsbeek respectievelijk 23 en tien **Witte kwikstaarten**. In de uiterwaarden bij Afferden foerageerden er 20 op 14 dec, op 5 feb werden er hier nog veertien gemeld. Opmerkelijk is de waarneming van een exemplaar in het centrum van Nijmegen op 12 feb. Bij de Lingeplasjes bij Karbrug zat 5 dec een ♂ **Zwarte roodstaart**, 13 dec verbleef er een bij Heeswijk, Cuijk en op 17 dec werd een ♂ waargenomen nabij de Waalhaven in Nijmegen. In de Nijmeegse wijk Heseveld liet een ♂ zich niet kennen en dat zette 7 jan al z'n zang in. Op vier locaties werden **Roodborsttapuiten** gemeld. Twee op 21 nov en vervolgens een op 23 jan en 8 feb zaten bij Linden bij de KBP. Op het Maldens Vlak zat 29 nov een ♀ en bij het Pikmeeuwenwater op de Hamert werden op 12 dec een ♂ en op 27 dec twee vogels

Een Tjiftjaf zoekt de 'warmte' van een badkamer op. Ooij, 23 dec. 2009. Foto: Harvey van Diek

waargenomen. Bij het Grote Grindgat van Weurt zat er een op 18 dec en 31 jan. Deze winter drongen door de kou verdreven **Kramsvogels** tot in stedelijke bebouwing door. In buitengebieden was het niet ongewoon soms een paar honderd 'scharrelaars' aan te treffen. Zo zaten er ca 1500 op 17 jan nabij Ressen. Ook was er soms sterke trek

zichtbaar. Bij een 'spontane' trektelling 31 jan op het Maldens Vlak gingen er 2357 de boeken in. De zingende **Zanglijster** in Lent was er vroeg bij op 11 dec. In Wijchen werd 7 feb een zingende ♂ gehoord. Niet alleen de Kramsvogel kwam in groten getale onze kant op, ook de **Koperwiek** werd soms in grote groepen gemeld. Zo verbleven er ca 180 bij de Kampen, Gassel op 2 jan, ca 200 nabij Leuth in de Ooij op 4 jan en 150 op 6 jan in het westelijke Circul in de Ooij. Overigens verdampten deze aantallen net zo snel als dat ze binnenkwamen. Met zeven waarnemingen is ook de **Zwartkop** 'goed' vertegenwoordigd deze winter. Op 22 dec zat er een in Boxmeer, op 24 dec een ♂ in Wijchen, van 16 tot 21 jan aan de Archipelstraat in Nijmegen, op 24 jan een ♂ in Jonkerbosch, Nijmegen, op 1 feb in Brakkenstein en vanaf 20 jan twee ♂ in de Hazenkamp in Nijmegen. Met dertien waarnemingen van de **Tjiftjaf** tussen 19 nov en 20 jan lijkt een aardig aantal zich een langdurige trektocht te willen besparen. Hopelijk hebben ze hun kansen goed ingeschat. Een exemplaar zocht in de nacht van 23 dec blijkbaar een warmere plek en 'brak in' bij een vogelaar in het dorp Ooij. Toch vaak ook weer niet de warmste plek in een huis lijkt me. Op 27 nov werd in het Zwanenbroekje weer de vogel met de roep, die zou toebehoren aan de **Scandinavische Tjiftjaf** gehoord. In oktober werd deze hier ook een aantal keer waargenomen. In de Ooijpolder werd 'slechts' drie keer een **Baardman** gemeld. Op 30 nov riep er een in het rietveld bij Tiengeboden en op 6 en 15 jan hoorde men er in de Groenlanden resp. twee en een. **Witkoppige staartmezen** zaten 28 jan in Elst, 6 feb in de Groenlanden in de Ooij en 13 feb in Malden. In de Zevenhutten bij Cuijk zaten 4 jan twee **Glanskoppen**, de enige plek in Noord-Brabant in ons werkgebied waar ze vaste voet aan de grond hebben. Op de Wylerberg werd tussen 24 nov en 30 jan af en toe de **Kortsnavelboomkruiper** waargenomen. Het eerste zingende ♂ werd hier 4 feb gehoord. Werden tot november nog op verschillende plekken **Klapksters** waargenomen, na het passeren van enkele vorstperiodes zakte het aantal waarnemingen behoorlijk in. Naast de bekende gebieden, zoals de Ullingse Bergen bij Sint Anthonis, De Hamert en de Gemeenteheide bij Bergen, vallen de waarnemingen van een pleisteraar in de Klompenwaard tot 15 jan en een vogel in landbouwgebied bij de Sint Jansberg tot 8 feb op. Bij het Eendenmeer bij Nieuw-Bergen zaten er 28 jan twee. Ook **Eksters** kunnen samscholen tot soms leuke groepen. Dat blijkt uit de 38ex op 11 dec langs de Wielweg bij de KBP, een slaappleats van 29 nabij het HD-gemaal in de Ooij, liefst 60 wederom langs de Wielweg op 1 jan, 27 bij De Pas, Bommel en 25 op een slaappleats langs de Lierweg bij Malden. Een slordige 1000 **Kauwen** werden 12 dec geteld nabij Bleijenbeek, Bergen (Li). Een opmerkelijke slaappleats bevond zich op het Grote Grindgat bij Weurt, namelijk aan de rand van het ijs midden op de half dichtgevroren plas. Zo werden er op 31 jan ca 500 geteld. Zo'n vijftien **Noordse kauwen** werden gemeld, waaronder drie op 16 jan in het Circul in de Ooij, twee in de Walsertse Broek nabij Wanroij op 17 jan, drie in de Polder van Beek in de Ooij en drie bij het Wellsche Meer op 3 feb. Zowel in het westelijk Circul in de Ooij als in de Papenvoortse Broek bij Rijkevoort werd 16 jan een **Russische kauw** gemeld. Een aardig

aantal van 170 **Zwarte kraaien** zat 2 dec langs de Ceresweg bij Bergen (Li) en een slaappleats op de Bosscherheide kende 250 overnachters op 11 feb. De **Bonte kraai** van het buitengebied bij Landhorst werd tussen 21 nov en 14 jan onregelmatig waargenomen. Met twee waarnemingen van de **Raaf**, op 7 dec op de Wylerberg en 6 feb over de Oude Waal naar noord, is het 'rustig' wat deze soort betreft. De enige groep **Spreeuwen** van een beetje omvang, zo'n 1000, verbleef 30 jan nabij Leuth. Een groep van 70 **Ringmussen** werd 21 nov geteld in de uiterwaarden bij Wellerlooi. De aantallen langs de Dommelsvoort bij de Kraaienbergse Plassen bleven hoog. Zo zaten er op 26 dec en 1 jan ca 100. In de Bredelaarse Zeeg in de Overbetuwe werden 30 nov 200 **Vinken** gemeld. De eerste ♂ sloegen hun 'slag' op 6 jan in Mill en vanaf 21 jan op meerdere locaties. Slechts zeven waarnemingen van tien of meer **Kepen** kwamen binnen. De uitschieters waren de 21 langs de Valkenlaagte op 20 dec en de 50 langs de Meerwijkselaan, beide bij Berg en Dal. De drie, mogelijk vier op 13 jan ontdekte **Europese kanaries** aan de Archipelstraat in Nijmegen bleven tot tenminste 15 feb hangen en trokken vogelaars uit heel het land en haalden zelfs de pers. In de Stadswaard en bij de Bisonbaai in de Ooijpolder verbleven weer tot een honderdtal **Groenlingen**, een subtiel aantal van 250 werd 2 jan gemeld vanaf de Gemeenteheide bij Nieuw-Bergen (Li). Ook op enkele andere plekken werden er soms tientallen waargenomen. Grote groepen **Putters** pleisterden weer in de Ooijpolder bij de Stads-

Europese Kanarie, Archipelstraat, Nijmegen, 22 jan. 2010.

Foto: Harvey van Diek

waard, op 21 jan bijv 200, en bij de Kaliwaal, met o.a. op 29 dec 150ex. Zo'n negentien waarnemingen van groepen met meer dan 50 **Sijzen** werden gemeld. Uitschieters zijn de ca 100 op 27 dec bij de Ullingse Bergen, de 150 op 30 jan bij de Kampen bij Gassel en

de 120 op de Wylerberg. Langs de Wielweg bij Kraaijenbergse Plas 7 verbleef de gehele periode een groep van gemiddeld 20 **Kneutjes** met een uitschieter naar 65 op 14 dec. Voornamelijk uit Nijmegen werden grotere groepen **Barmsijs** gemeld. Zo zaten er 28 in de wijk Hatertse Hei op 30 dec en in de Weezenhof op 5 jan. In de Heemtuin bij de Goffert zaten er 5 jan 20 en in de Indische Buurt zwierven er 25 op 16 jan rond. Op 3 feb vlogen er 25 over het Hengstdal. Buiten Nijmegen waren de 20 op 9 dec bij Cuijk en de 16 op het industrieterrein van Wijchen op 22 jan. De kunst is natuurlijk om uit deze barsijsen de twee soorten te pikken. Van de **Grote barsijs** kwamen de volgende meldingen. De eerder gemelde groep barsijsen in de Hatertse Hei bleek er 4 jan 20 te tellen. In de groep van de heemtuin bij de Goffert zaten er 5 jan tien en in de Indische buurt kwam men tot 27 tussen 16 en 18 jan. Op het Wijchense industrieterrein foerageerden er twaalf op 22 jan. In de Heemtuin bij de Goffert zaten 5 jan vijf **Kleine barsijsen** in de groep, in de Indische buurt meldde iemand er 17 op 16 jan. In de Nijmeegse wijk Lindenholt zaten er vijftien op 19 jan, in de groep op het industrieterrein van Wijchen werden er twee op 22 jan en 9 feb gedetermineerd. Waarnemingen van de **Kruisbek** kwamen voornamelijk uit een drietal gebieden: de Hatertse Vennen, Heumensoord en het Reichswald. Op 21 nov trokken er veertien naar het zuiden over de Hamert. Tussen 26 nov en 8 feb werden er tot vijftien gezien bij de leemput van Milsbeek. Vanuit de Hatertse Vennen werden er maximaal tien gemeld op 1 dec en in Heumensoord, inclus de heemtuin van Malden werden er tot dertien gemeld op 8 dec. De waarneming van slechts een gehoorde **Grote kruisbek** 8 feb in het Reichswald wordt mogelijk, na beluisteren van cd-materiaal, nog bijgesteld naar een 'gewone' Kruisbek. Uit de rij **Goudvink**waarnemingen zijn de tien 21 nov op de Hamert en de regelmatige waarnemingen bij de heemtuin van Malden, tot zes vogels, leuk om te benoemen. De tien op de Bergerheide op 12 dec en de zeven op 16 jan bij De Kuilen bij Langenboom zijn ook vermeldenswaardig. Grappig zijn de zeven **Appelvinken** op 30 nov aan de Kruisstraat midden in de Ooijpolder. Op de begraafplaats in de Nijmeegse wijk Hazenkamp liep het aantal op tot 31 op 2 feb. Met de woorden '*ze kunnen er nog zijn!*' omschreef een vogelaar zijn fraaie waarneming van 172 **Geelgorzen** op 12 dec in de Tongelaar nabij Mill. De groep van ongeveer 60 **Rietgorzen** op 21 nov in de uiterwaarden bij Well is de grootst gemelde. Aan de Dommelsvoort bij de Kraaijenbergse Plassen verbleven er tot 15 feb rond de 20. Op de Hamert trok de derde **Grauwe gors** voor 2009 op 12 dec over het Pikmeeuwenwater.

Notulen algemene ledenvergadering VWG Nijmegen 30 maart 2009

Aanwezig: Laurens Rietveld (voorzitter), Jan Hartog (penningmeester), Peter Hoppenbrouwers (secretaris en notulist), Remco Wester (algemeen lid), Jos van Oostveen, Sjak Gielen, Anke Persoon, Nico Leenders, Harry Nieboer, Sjaak van den Berg, Jochem Kühnen, Nico van der Poel, Harvey van Diek, Haye Galama, Wilfried de Jong, Albert Klarenberg, Joke Klarenberg

Afwezig met kennisgeving: Menno Hornman, Rob en Henny Gorissen, Jaap Brinkman, Marcel Bingley, Erik van Winden, Chris van Turnhout, Erik van Dijk

1. Opening

een kleine voorstelronde volgt onder de aanwezige leden.

2. Notulen vorige vergadering

- Visdiefvloten Kraaijbergse Plassen: Peter: Kell heeft te weinig tijd gehad om dit met Smals te overleggen.
- Harvey: Ooievaarspaal Ooijse Graaf? Peter: zodra hier op deze plek de graafwerkzaamheden zijn afgelopen eens kijken waar een nieuwe paal kan komen te staan.
- De notulen van 2008 worden vastgesteld.

3. Ingekomen stukken

- Brochure Stadsvogelwachten; via VBN, vooral bedoeld om de gemeente qua beleid te beïnvloeden.
- Brochure Akkervogels; via VBN, brochure bedoeld voor actieve vrijwilligers, gemeenten etc.
- Aankondiging Birdwatch 3 oktober 2009; dit jaar is er een trektellint over Nederland. Nijmegen ligt hier een 20 kilometer ten zuiden van. Waarschijnlijk gaan we op het zweefvliegveld Malden trektellen.
- Vervuilde slibstorting Gebrande Kamp; mogelijke storting ervan op deze plek, de politiek – SP - zit er al bovenop.

4. Bestuur

Algemeen lid van het bestuur Remco Wester heeft te kennen gegeven te willen stoppen als bestuurslid, Laurens bedankt hem voor zijn inzet. Jos van Oostveen is kandidaat a.i. voor deze functie en het bestuur wil hem voordragen aan de ALV als nieuw bestuurslid.

De ALV gaat na stemming hiermee akkoord. Jos wil zich gaan toeleggen op meer PR en, indien haalbaar, enkele wensen.

5. Financiën

De kascommissie, bestaande uit Marcel Bingley en Jaap Brinkman, heeft een controle bij de penningmeester uitgevoerd en de boeken in orde bevonden en vraagt de ALV de penningmeester te dechargeren.

Toelichting door penningmeester Jan: we hebben dit jaar een contributieachterstand weggewerkt, een aantal mensen betaalden maar niet, deze zijn per 1-1-2009 geroyeerd als lid. Geen bijdrage meer van het Wilderniscaf , daar het nu gesloten is.

Sjak: is de Mourik begroot op full colour? Nee, slechts op de kaft in kleur.

Website is duurder gebleven, daar we uiteindelijk niet over zijn gegaan naar natuurinfo.nl (die zijn goedkoper dan de huidige provider), maar het is te wijten aan natuurinfo dat dit niet is doorgegaan; die liet niets van ze horen op herhaalde vragen.

Harvey: zijn wij als VWG rijk in vergelijking met andere VWG's? Een goede vraag, weet niet hoe 'rijk' andere VWG's zijn. Voor onverwachte initiatieven van leden is er een pot projecten gecreëerd.

Opvolging in Kascommissie: Marcel Bingley heeft er twee jaar opzitten, hij wil die nog een keer doen. De kascommissie blijft hierdoor bestaan uit Jaap Brinkman en Marcel Bingley.

6. Activiteiten

Gierzwaluw Jaarsoort 2009: Jochem Kühnen licht dit toe. Er is weinig bekend over de lastig te inventariseren soort, trenddata, de soort lijdt onder bebouwing. Jochem wil de bestaande broedplaatsen beschermen. Hiervoor moet hij wel weten waar ze broeden. Het voorstel is om in het centrum van Nijmegen te inventariseren waar ze broeden. Op het einde van de dag, wanneer ze veel in en uitvliegen ivm het voeren van de jongen kan dit het beste gebeuren. Op de VWG-site komt er informatie en een contactadres voor de Gierzwaluw.

Smoelenboek (Werkvolk v/d VWG): Kell Eradus schrijft nu iets over zichzelf en geeft dan door aan een ander VWG-lid. T.z.t. komt er een foto-overzicht van de werkers.

- Waarneming.nl: Remco, de site heeft een nieuwe server en er wordt hard gewerkt om dit systeem te finetunen. Wellicht is een lezing over Waarneming.nl door Hisko de Vries (programmeur) handig in de toekomst. Een gehoorde klacht is dat

oude waarnemingen op een verkeerde plek zijn gekomen door de overgang van kilometerhokken naar polygonen.

- Trektellen: Sjaak v/d Berg, hij wil de NIJAC (de zweefvliegclub) een vogelsoortenposter aanbieden tijdens hun vergadering als dank voor het aanwezig mogen zijn op de vliegbaan. Remco, hierbij een oproepje om te gaan voorjaarstrek tellen op het zweefvliegveld.
- Vogelcursus voor beginners 2009: Sjaak van den Berg: die zat weer snel vol. Cursus loopt erg goed.
- Excursies: Jan Hartog zoekt nog excursieleiders voor de dinsdagavonden.
- VWG-lezingen: Peter, hier is niets van terecht gekomen, maar de KNNV had een aantal mooie lezingen afgelopen winter. Wellicht is een lezing over de plannen aangaande de Oude Waal (Gijs Kurstjens) interessant voor onze leden.
- Ledenavonden: Jos wil die wel regelen.
- Gelderse Poortinventarisatie: er zijn voldoende mensen die willen inventariseren. Nieuwe geïnteresseerde tellers kunnen zich melden bij Frank Majoor.
- VWG-najaarskamp Schiermonnikoog: in het derde weekend van oktober. Een lang weekend op de boerderij van Talsma.
- MUSproject: nog niet alle telplots zijn bezet. Kijk op de website van SOVON waar de vrije plekken zijn.
- Archief: Remco, geen nieuws.
- Leesmap: bij Peter op te halen en terug te brengen, die zet dan weer een mail uit dat de map beschikbaar is.
- Fotowedstrijd 2009: Peter: er zijn dit jaar weer veel foto's toegestuurd. Winnares werd Pauline van Marle met de Zwarte roodstaart. Marijn en Peter zullen ook de komende fotowedstrijd organiseren, dus blijf foto's maken!
- Ruimtelijke ordening: Jan H: er wordt momenteel bij Lent gegraven. De VWG zoekt nog steeds iemand die ruimtelijke ontwikkelingen in het werkgebied in de gaten wil houden namens de VWG.
- Scholekstertelweekend: Harvey: Vogelbescherming en SOVON hadden het jaar 2008 uitgeroepen tot het [Jaar van de Scholekster](#). Eén van de doelstellingen was om een actueel beeld te verkrijgen van de Nederlandse broedpopulatie van deze almaar zeldzamer wordende soort. En daarvoor is één jaar eigenlijk iets te kort.

Om van nog meer gebieden over gegevens te beschikken organiseren we in het weekend van 2-3 mei 2009 een speciale telling. Wie in ons werkgebied kan tellen, moet na de ALV of in de pauze bij hem zijn.

7. Rondvraag

Anke: Waalweelde.nl is bezig vanaf Weurt en zo verder richting het westen. (WaalWeelde is een initiatief van het Waalfront, een groep betrokken bestuurders en vertegenwoordigers van bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Van daaruit wordt het project getrokken door de provincie Gelderland samen met het Centrum voor Water en Samenleving van de Radboud Universiteit Nijmegen. De Stichting Leven met Water subsidieert het project, en ook Rijkswaterstaat, Habiforum en InnovatieNetwerk brengen kennis en geld in.)

Sjaak: Visdieven. Er is een vlot voor ze op de plas Teunissen, de leemput bij Milsbeek. Verder, aankomstdata ooievaarsnesten, bord erbij met data eieren, iets voor de VWG?

Volgende ALV is op maandag 29 maart 2010

MOURIK 2010-1

Financieel jaarverslag 2009			
SALDI 31-12-2008			
Triodosbank spaarrekening	12931,03	SALDI 31-12-2009:	
		Triodosbank spaarrekening	13892,26
Triodosbank lopende rekening	1026,00	Triodosbank lopende rekening	817,56
kapitaal op 31-12-2008	<u>13957,03</u>	kapitaal op 31-12-2009	<u>14709,82</u>
KAPITAALSVERANDERING OVER 2009 752,79			
INKOMSTEN	Begroting 2009	Werkelijk 2009	Begroting 2010
Contributies	2600,00	2405,50	2600,00
Rente Triodos spaarrekening	200,00	199,63	200,00
Rente Triodos lopende rekening	0,00	0,91	
Sponsoring	0,00	75,00	0,00
Vogelcursus	0,00	338,38	150,00
Inkomsten Tellers	1000,00	1000,00	1000,00
Avondbijeenkomst		28,00	
Totaal inkomsten	3800,00	4047,42	3950,00
UITGAVEN	Begroting 2009	Werkelijk 2009	Begroting 2010
Bestuurskosten	150,00	136,99	150,00
Administratiekosten	50,00	0,00	50,00
Druk-, verzend- en productiekosten			
Mourik	1500,00	1469,65	1500,00
Kosten website	200,00	156,37	200,00
Uitgaven Tellers	750,00	796,46	800,00
Bijeenkomsten	200,00	320,66	400,00
Project	650,00		500,00
Diversen	50,00	82,02	100,00
Fotowedstrijd	250,00	332,48	300,00
Kapitaalsverandering		752,79	(50,00)
Totale uitgaven	3800,00	4047,42	3950,00
Bruto operationeel resultaat VWG		€ 752,79	0,00
Aantal leden dat op 30-1-2009 nog niet betaald had voor 2007-2008 33			
Leden geroyeerd in 2009 door wanbetaling in 2007/8			
Ledenaantal			
Het aantal leden op 31-12-2009 is	196		
Het aantal instanties dat kosteloos een Mourik krijgt op 31-12-2009 is	26		
	31-12-2009	1-1-2009	
Verdeling vermogen VWG Nijmegen en Tellers			
Vermogen van Tellers op 31-12-2009	4030,58	3827,04	203,54
Vermogen Vogelwerkgroep Nijmegen op 31-12-2009	10679,24	10129,99	549,25
	14709,82	13957,03	752,79

Gezocht! Enkele nieuwe broedvogeltellers voor de Gelderse Poort

Al sinds 1989 worden jaarlijks duizenden hectares van de Gelderse Poort geïnterviewd door een grote schare aan vrijwillige vogeltellers die het leuk vinden om bij te dragen aan deze grootschalige monitoring. Door de vogelstand van jaar op jaar te volgen weten we heel nauwkeurig hoe het gesteld is met de karakteristieke broedvogels van de Gelderse Poort. Zo hebben we de weidevogels dramatisch zien kelderen waar andere soorten juist in de lift zitten. Door al die tellingen houden we een vinger aan de pols en kunnen we eventuele calamiteiten tijdig signaleren en aanpakken.

Voor met name het oostelijke deel van de Ooijpolder zijn we op zoek naar versterking. Heb je zin om een deelgebied te inventariseren laat het me dan weten. Ook met enkele rondes lopen zijn we al geholpen. Voel je je nog niet zeker genoeg over je inventarisatiekwaliteiten. Geen nood, ik kan je helpen en loop graag een rondje met je mee.

Interesse? Mail of bel naar Frank Majoor: frank.majoor@xmsnet.nl of 06-49390510.

Frank Majoor, *coördinator Gelderse Poort*

Wie wint 'm dit jaar die felbegeerde Gouden Bevertak?

Kom op zaterdag 27 maart a.s. vanaf 15.00 u naar het Natuurmuseum in Nijmegen (Gerard Noodtstraat) en beleef het zelf. Aansluitend is de opening van de expositie van de 24 mooiste natuurfoto's van 2009.

Activiteitenagenda maart - juni 2010

Er kunnen activiteiten bijkomen, dus houd de agenda in de gaten via de website www.vogelwerkgroepnijmegen.nl voor wijzigingen en/ of toevoegingen.

Zondag 14 maart

Fietsexcursie Ooijpolder, vertrek 9.00 uur vanaf het Hollandsch-Duitsch gemaal met de fiets. Excursieleider is Peter Hoppenbrouwers, peter.hoppenbrouwers@planet.nl of 024-3234751

Zaterdag 27 maart

Opening Fotoexpositie De Gouden Bevertak in het Natuurmuseum Nijmegen van 15.00 tot 17.00 uur. De fotowedstrijd van de VWG. Wie wint dit jaar? Komt dat zien!

Maandag 29 maart

Algemene Ledenvergadering VWG Nijmegen in Wijkcentrum Burghardt, Burghardt v/d Berghstraat 114, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur

De dinsdagavondexcursies gaan weer van start ; wekelijks vanaf 6 april tot en met 8 juni.

Deze excursies starten om 19.00 uur bij het Hollandsch-Duitsch gemaal in de Ooijpolder. We gaan op de fiets. Informatie hierover bij Jan Hartog jan.hartog@gmail.com of 0481-373885

De dinsdagen in april: 6, 13, 20 en 27

De dinsdagen in mei: 4, 11, 18 en 25

De dinsdagen in juni: 1 en 8

Zondag 9 mei

Publieksdag Flora & Faunawerkgroep Gelderse poort, IVN en VWG Nijmegen, precieze programma nog niet bekend, houd de sites van de vwg en F&F groep in de gaten.